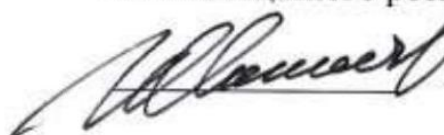

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра оркестрового диригування

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант ОНП «Музичне мистецтво»
магістерського рівня вищої освіти,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

”_25_” червня_2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М. КОШІН

”_25_” червня_2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів,
доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

”_25_” червня_2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИРИГУВАННЯ ОРКЕСТРОМ»**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	«Скрипка», «Альт», «Віолончель», «Контрабас», «Арфа», «Флейта», «Кларнет», «Гобой», «Фагот», «Саксофон», «Труба», «Тромбон», «Валторна», «Туба», «Ударні інструменти», «Баян», «Акордеон», «Бандура», «Сопілка», «Гітара», «Цимбали»
Статус	Вибіркова компонента циклу дисциплін для отримання додаткової кваліфікації (ВК2.1.1)
Загальний обсяг	2кредити ЄКТС (60 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (2,3)
Термін викладання	2,3 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «Диригування оркестром» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

ЧУПАШКО Іван Петрович – завідувач кафедри оркестрового диригування, професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри оркестрового диригування

“_23_” _____ червня _____ 2021 р., протокол № 10.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

В результаті навчання фахівець **повинен знати:**

- основні історичні етапи становлення оркестрової гри в останні 2-3 століття;
- ансамблі, оркестрові групи та оркестр в цілому, специфіку роботи з ними диригента;
- різні види та типи оркестрів, варіанти оркестрових складів;
- особливості звучання оркестрових груп, найбільш вживані прийоми звуковидобування та звуковедення на оркестрових інструментах;
- динамічні можливості оркестрових груп та сучасного оркестру в цілому;
- найбільш поширені види скорочень нотного таксту, які зустрічаються в оркестрових партіях.

В результаті навчання фахівець **повинен вміти:**

- настроювати оркестр та оркестрові групи;
- планувати репетиції колективу, розподіляти репетиційний час між групами;
- вести групові та зведені репетиції, вкладатись у відведений для репетицій час, домагаючись високопрофесійного завершеного звучання музичних творів;
- збалансувати звучання оркестру та соліста-інструменталіста чи співака;
- складати поточні репертуарні списки та концертні програми з врахуванням виконавського рівня та можливостей колективу;
- організувати творчу роботу оркестру, націлену на досягнення максимально високого рівня його звучання;
- свobodно користуватися та робити необхідні оркестрові виписки;
- вільно читати партитурний текст будь-якого зразка, в т.ч. і рукописний.

В результаті навчання фахівець **повинен мати навички:**

- самостійної роботи з колективом;
- швидкого опанування незнайомих творів будь-якого стилістичного напрямку;
- побудування власної виконавської інтерпретації;
- професійної підготовки для виконання концертної програми з колективом на сцені.

Педагог з фаху - головний керівник диригентської освіти - має виховати у студента розуміння нерозривної єдності художньої та технологічної сторін диригентського виконавства, основаної на таких вольових задатках, як зібраність, вміння переконувати, запалювати, створювати творчу атмосферу на репетиціях, прагнення довести власне внутрішнє розуміння твору до його реального втілення у звучанні.

Як допоміжний засіб у навчанні педагог може використовувати записи репетицій студента з оркестром з наступним аналізом, знайомство з художньою інтерпретацією творів кращими виконавцями- диригентами тощо.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність спілкування іноземною мовою.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність працювати у міжнародному контексті.
ЗК 9	Здатність працювати автономно
ЗК 10	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК 3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.
СК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
СК 5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.
РН 2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
РН 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
РН 4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
РН 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
РН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 8	Здійснювати викладання диригування з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

PH 10

Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)				
		Екзамени	Заліки	Атестації		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	Семестри				
							Всього	у тому числі:			1	2	3	4	
								лекції	Індивідуальні		практичні	Кількість тижнів в семестрі			
		15/4	15/2	15/4		15/2									
ВК2.1.2	Диригування оркестром		2,3		3	90	30/6			30/6	60/84		1/3	1/3	

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота
				Всього	Аудиторних			
					лекційні	індивідуальні	практичні	
I		1,5	45	15/3		15/3		30/42
	2	1,5	45	15/3		15/3		30/27
II		1,5	45	15/3		15/3		30/42
	3	1,5	45	15/3		15/3		30/27
Всього		3	90	30/6		30/6		60/84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2 семестр

		Кількість годин	
		Аудиторні (денна/заочна)	Самостійна робота(заочна)
Тема 1	Репетиційна робота з оркестром, досягнення виконавських задумів на основі вільного володіння різноманітними засобами мануальної техніки та ін.	15/3	12
	Всього годин	15/3	12

3 семестр

		Кількість годин	
		Аудиторні (денна/заочна)	Самостійна робота(заочна)
Тема 1	Володіння необхідним арсеналом диригентської техніки, а також її відповідність жанровій природі того чи іншого колективу (духовий оркестр, оркестр баяністів-акордеоністів, оркестр українських народних інструментів, капела бандуристів).	7/2	5
Тема 2	Практична підготовка атестаційної програми в оркестрі	8/1	7
		15/3	12
	Всього	30/6	24

Самостійна робота

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до роботи з оркестром над атестаційними творами	12
	Поточний контроль	2
2.	Опрацювання оркестрових партій	13
	Підсумковий контроль (залік)	3
	Всього годин	30

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювання атестаційного нотного матеріалу (групові репетиції)	12
	Поточний контроль	2
2.	Заключна підготовка до роботи з оркестром над атестаційною програмою	13
	Підсумковий контроль (залік)	3
	Всього годин	30

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Диригування оркестром»

Критерій оцінки, що виставляється студенту з даної дисципліни, складається із сумарного результату його праці над опрацюванням та засвоєнням практичного матеріалу протягом певного часу. Він поєднує об'єктивні (в даному випадку – обдарованість виконавця) та суб'єктивні (його набуті знання, досягнуті результати, виконавські та сценічні якості, ставлення до обраної професії) фактори, які впливають на оцінку. Основу поняття критерію оцінювання складають вокально-технічні, артистично-виконавські, виразові якості у сценічному виступі конкретного студента.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

/ A / «відмінно» (90 – 100) / (45-50)

Найвище художнє враження. Високий ступінь обдарованості: глибока музикальність; яскравий артистизм; міцна виконавська воля.

Високий ступінь технічної (мануальної) майстерності, художньо переконливе володіння диригентським апаратом.

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту.

Висока працездатність.

/ B / «дуже добре» (82 – 89) / (41-44)

Високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент майже вільно володіє партитурою, логічно веде репетицію, орієнтується в основних оркестрових штрихах, однак не завжди є переконливий у своїй практичній роботі. Допускає не точні висловлювання, не завжди може почути огріхи оркестру, виказує недостатньо вольове начало.

/ C / „добре” (74 – 81) / (37-40)

Добре художнє враження. Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля.

Добрий ступінь технічної (мануальної) майстерності, достатньо різноманітне володіння диригентським апаратом.

Добре виконання програми: достатньо високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей

авторського тексту.

Добра працездатність.

/ D/ „задовільно” (64 – 73) / (32-36)

Посереднє художнє враження. Середній ступінь обдарованості. Обмежені: музикальність, артистизм, виконавська воля; часткова нестабільність виконання.

Недостатнє володіння технічною (мануальною) майстерністю, обмежене використання можливостей диригентського апарату.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності та зрілості інтерпретації, неглибоке розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту.

Середня працездатність.

E/ „достатньо”, (60 – 63) / (30-31)

Низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має слабі знання партитури, не вміє виробити репетиційного плану, слабі емоційне забезпечення, нерозуміння музичної фразеології, дуже слабо чує оркестр, демонструє відірваність теоретичних знань від їх практичного застосування.

/ FX/ „незадовільно” (35 – 59) / (18-29)

Дуже низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має віддалене уявлення про практичну роботу з оркестром, репрезентує майже повне незнання партитури та неспроможний сміливо проявити диригентську волю, не має контакту з оркестром. Повна відірваність теоретичних знань від практичного застосування.

/ F/ „незадовільно”, (0 – 34) / (0-17)

Незадовільне художнє враження. Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі; недостатня стабільність виконання. Незадовільна мануальна техніка, відсутність професійних технічних навичок. Незадовільне виконання програми, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту. Низька працездатність.

1. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

2. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Ансерме Э.	Беседы о музыке. - Л., 1985
Блажевич В.	Школа коллективной игры на духовых инструментах. - М.-Л., 1948
Гинзбург Л.	Дирижерское исполнительство. - М., 1975
Гуцал В.	Грає оркестр українських народних інструментів. - К., 1978
Ержемский Г.	Психология дирижирования. - М., 1988
Іванов П.	Оркестр українських народних інструментів. - К., 1981
Іванов-Радкевич А.	О воспитания дирижера. - М., 1973
Кан Э.	Элементы дирижирования. - Л., 1980
Канерштейн М.	Вопросы дирижирования. - М., 1972
Колесса М.	Навчання студента-диригента в класі по спеціальності // Українська музика: Збірник статей / ред. Коссак-Баб'юк Л. - К., 1972
Кондрашин К.	О дирижерском прочтении симфоний П.И.Чайковского. - М, 1977
Максимов Е.	Ансамбли и оркестры гармоник. - М., 1974

- Малько Н. Основы техники дирижирования. - М.-Л., 1965
 Мусин И. Техника дирижирования. - Л., 1967
 Мусин И. О воспитании дирижера. - Л., 1987
 Мюнш Ш. Я - дирижер. - М., 1965
 Поздняков А. Дирижер-аккомпаниатор: некоторые вопросы оркестрового Аккомпанемента. М.,1975
 Поздняков А. Работа дирижера с оркестром РНИ. - М., 1964
 Поялков О. Язык дирижирования. - К., 1987
 Рождественский Г. Дирижерская аппликатура. -М., 1974
 Робинсон П. Караян. - М., 1981
 Самосуд С.А. Статьи. Воспоминания. Письма. - М., 1984
 Свечков Д. Работа дирижера с духовым оркестром. - М., 1972
 Хайкин Б. Беседы о дирижерском ремесле. - М., 1984
 Хаханян Х. Работа с духовым оркестром. - М., 1970

Додаткова література

- Ансерме Е. Статьи о музыке и воспоминания. – М. Советский композитор, 1986.
 Берлиоз Г. Дирижер оркестра (Большой трактат о современной инструментровке и оркестровке). Т.П. – М., Музыка, 1972.
 Гинзбург Л. Избранное. Дирижеры и оркестры. Вопросы теории и практики Дирижированию – М., Советский композитор, 1981.
 Ержемський Г. Психология дирижирования. – М., Музыка, 1988.
 Кондрашин А. Мир дирижера. – Л., Музыка, 1976.
 Мусин И. О воспитании дирижера. – Л., Музыка, 1967.
 Мюнш Ш. Я – дирижер. М., Музгиз, 1960.
 Пазовский А. Записки дирижера. - М., Музыка, 1966.
 Поляков О. Язык дирижирования. – К., Музична Україна, 1987.
 Фуртвенглер В. О дирижерском ремесле (Из литературного наследия. Статьи. Беседы. Из записных книжек. /Исполнительское искусство зарубежных стран. – Вып.2 – М., Музыка, 1966.
 І. Юзюк «Робота диригента з оркестром» ТеРус м. 2019, Львів, с. 212

Нотні видання

Ярослав Олексів // Музичні ілюстрації до драматичної поеми Олександра Олеся «Ніч на полонині» у перекладі для симфонічного оркестру/Редактори-упорядники: Ярослав Олексів, Галина Олексів, // Львів: ТЕРУС, 2019. – 124 с. ноти.;

Н. Паганіні «Вічний рух» (**C-dur**). Переклад для скрипки з оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 56 с. Партитура+партії;

Н. Паганіні «Вічний рух» (**A-dur**). Переклад для скрипки з оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 52 с. Партитура+партії;

Anonim polski «Symphonia de Nativitate». Транскрипція для камерного оркестру та подвійної групи дерев'яних духових інструментів Ярослава Олексіва: : нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 32 с. партитура+партії;

William Kroll «Banjo and Fiddle». У перекладі для скрипки з камерним оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 20 с. партитура+партії.